

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра новітньої історії України

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія в мас-медіа

для студентів

галузі знань	<u>03 Гуманітарні науки</u>
спеціальності	<u>032 Історія та археологія</u>
освітній рівень	<u>Перший (бакалаврський)</u>
освітні програми	<u>Історія України та культурна антропологія (із поглибленим вивченням іноземних мов) та інші</u>
вид дисципліни	<u>вибіркова</u>

Форма навчання	<u>денна</u>
Навчальний рік	<u>2022/2023</u>
Семестр	<u>4</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>3</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>
Форма заключного контролю	<u>залік</u>

Викладач: Даниленко Олександр Вікторович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри новітньої історії України

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: Даниленко Олександр Вікторович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри новітньої історії України

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри новітньої історії України

_____

(підпис)

(Андрій ПИЖИК)

(прізвище та ініціали)

Протокол № 12 від « 30 » 06 2022р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол від « 26 » 08 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії

_____

(Наталія ТЕРЕС)

(прізвище та ініціали)

1. Мета дисципліни – забезпечити отримання студентами сучасного рівня знань з головних аспектів, які стосуються відображення історії в різних видах мас-медіа, сформувати основу для системного бачення закономірностей, особливостей та новацій в формах та способах поширення історичних знань через медіа-контент в минулому і сьогодні.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* основні чинники і головні етапи процесів формування медіа від часу появи перших медіа до сучасності.
2. *Вміти* аналізувати способи подачі історичних подій в медіа в різні історичні періоди.
3. *Володіти елементарними навичками* джерельної критики, історичного аналізу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків відображення історичних подій в мас-медіа.

3. Анотація навчальної дисципліни: Ознайомлення з термінологічно-понятійним апаратом, пов'язаним з медіа, літературою з історії появи та розвитку медіа. Розгляд та аналіз процесів формування і становлення різних типів медіа, зростання їх популярності серед споживачів. Опанування основних методів та прийомів поширення інформації та приваблення уваги до конкретних медіапроектів. Прослідкування процесу еволюції способів подачі історичного контексту в медіа. Усвідомлення важливого фактору професійного рівня автора / журналіста / консультанта / коментатора історичного контенту. З'ясування ролі та місця новітніх засобів комунікацій в поширенні історичних знань. Наголошення на перспективах популяризації історичних знань через віртуалізацію історії.

4. Завдання (навчальні цілі): формування цілісної системи знань про роль медіа-джерел в житті суспільства та в поширенні інформації історичного характеру. У результаті вивчення курсу студенти повинні *засвоїти* елементи науково-дослідної роботи, *знати* основні етапи формування медіа-простору, *вміти* аналізувати джерельну та історіографічну інформацію, політичну, соціально-економічну та культурну історію за відображенням в медіа, виокремлювати дискусійні й невирішені проблеми, оперувати термінологією, що має відношення до історії медіа та до відображення історії в мас-медіа.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	<i>Знати</i> термінологічно-понятійний апарат, джерела та літературу до курсу, періодизацію; особливості функціонування медіа з моменту появи до початку XXI ст.	лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарському занятті, контрольна робота ЗМ1	10%
1.2	<i>Знати</i> способи інтерпретації історичних подій в медіа на різних історичних етапах	лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарському занятті, контрольна робота ЗМ1, Залік	20%
1.3	<i>Знати</i> про вплив різноманітних факторів на форми і способи поширення історичних фактів в медіа	лекція, семінар	Робота на семінарському занятті, контрольна робота ЗМ1, Залік	20%
2.1.	<i>Вміти</i> розкрити особливості відображення історичного контенту в різних медіа	лекція, самостійна робота	контрольна робота ЗМ2	10%

2.2	Вміти пояснити роль особистості автора / журналіста / консультанта / коментатора в подачі історичного матеріалу в медіа	лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарському занятті, контрольна робота ЗМ2	10%
2.3	Вміти оцінювати подану в медіа історичну інформацію з точки зору правдивості чи фальшивості / маніпулятивності і наслідки поширення відповідної інформації для широкого загалу	лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарському занятті, контрольна робота ЗМ2	10%
2.4	Вміти застосовувати набуті знання на практиці (в професійній діяльності, при роботі з медіаконтентом)	семінар, самостійна робота	Залік	20%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни/ Програмні результати навчання	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	2.4
Вибіркова дисципліна з переліку							

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів:

Семестрове оцінювання:

1. Оцінювання роботи під час семінарських занять (ЗМ 1): РН 1.1, РН 1.2, РН 1.3 – 21 бал/14 балів*.
2. Оцінювання роботи під час семінарських занять (ЗМ 2): РН 2.1, РН 2.2, РН 2.3, РН 2.4 – 21 бал/14 балів.
3. Контрольна робота з тем ЗМ1 (есе) – 9 балів/6 балів.
4. Контрольна робота з тем ЗМ2 (есе) – 9 балів/6 балів.
5. Підсумкова контрольна робота: 40/20 балів.

* максимальний бал/пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

Підсумкове оцінювання: залік.

- максимальна кількість балів, які можуть бути отримані студентом – 40 балів за 100-бальною шкалою;

- форма проведення – письмові завдання у вигляді двох теоретичних питань;

- мінімальний пороговий рівень оцінки, за якої залік вважається складеним – для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за залік не може бути меншою 20 балів (рекомендований мінімум)

Студент не допускається до залік, якщо під час семестру набрав менше, ніж 36 балів (рекомендований мінімум).

7.2 Організація оцінювання:

Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані за контрольні роботи (есе); бали, отримані за роботу на семінарських заняттях).

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять вступ і теми 1-3, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 4-6.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою.

Змістовий модуль 1 Історія медіа та перспективи розвитку		Змістовий модуль 2 Медіаконтент в історії		Підсумковий контроль / залік
30 залікових балів (максимум)		30 залікових балів (максимум)		
Семінари	Модульний контроль (есе)	Семінари	Модульний контроль (есе)	
21 (максимум) 13 (мінімум)	9 (максимум) 5 (мінімум)	21 (максимум) 13 (мінімум)	9 (максимум) 5 (мінімум)	24 бали (мінімум)

Семестрова робота та модульний контроль

Упродовж семестру оцінюється робота студента *під час кожного семінару* (доповідь, доповнення, участь у дискусії). На семінарських заняттях оцінювання здійснюється за **5-бальною шкалою**, яка в переводиться в залікові бали. Критеріями оцінювання відповіді студента під час семінару є:

- повнота розкриття питання 2 бали;
- логіка викладення 0,5 бала;
- використання основної і додаткової літератури 0,5 бала;
- аналітичні міркування, вміння робити висновки 2 бали.

Таблиця переведення балів, отриманих під час семінарських занять, у **залікові бали**:

Середній бал за роботу на семінарських заняттях (з одного змістового модуля)	
Залікові бали	Середній бал
21-20	5,0
19	4,9-4,8
18	4,7-4,6
17	4,5-4,4
16	4,3-4,2
15	4,1-4,0
14	3,9-3,8
13	3,7-3,6
12	3,5-3,4
11	3,3-3,2
10	3,1-3

Після завершення Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **модульні контрольні роботи (МК)**. Участь студентів в контрольних заходах обов'язкова. МК проводиться у письмовій формі есе. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за МК – 9 балів (мінімальна – 6 балів).

Критерії оцінювання Індивідуального завдання у вигляді есе:

1. глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 9 балів;
2. обґрунтоване розкриття проблеми 8-7 балів;
3. тема розкрита неповністю, обмежена джерельна база та обґрунтування 5-6 балів;
4. робота переважно компілятивного рівня 3-4 бали;
5. розкритий лише один окремий аспект теми 1-2 бали.

Самостійна робота

Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання як окремих тем, так і деяких розділів тем програми курсу. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у формі оцінювання есе та на заліку.

Підсумковий контроль знань студентів у вигляді заліку

На останньому семінарському занятті з дисципліни проводиться *підсумкова контрольна робота у вигляді двох теоретичних питань*, кожне з яких оцінюється у 20 балів.

Критерії оцінювання підсумкової контрольної роботи:

Бали	Критерії оцінювання відповіді на одне питання
20-19	Відповідь повна, наявні власне бачення проблеми і висновків, використання джерел
18-16	Відповідь повна, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу
15-14	Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання
13-12	Відповідь фрагментарна, відображені лише деякі аспекти проблеми
11-1	Відповідь має значні помилки, або відсутня

Бали, отримані студентом на підсумковій контрольній роботі, додаються до балів, набраних студентом за результатами семестрового оцінювання (семінари, модульні контрольні роботи).

Умовою допуску до підсумкової контрольної роботи (заліку) є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше, ніж **36 балів** (*критично-розрахунковий мінімум*). При цьому обов'язковим є успішне складання модульних контрольних робіт.

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	ПКР (підсумкова контрольна робота) / залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	36	24	60
Максимум	60	40	100

У випадку відсутності студента з поважних причин – відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються відповідно до нормативних документів Університету.

Іспит виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів. Студент, який набрав суму балів **не менше** встановленого мінімуму (60) – має право, за погодженням з викладачем, не виконувати підсумкову контрольну роботу. У випадку, коли студент має бажання збільшити кількість балів (але не більше, ніж до 100) він складає іспит.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять.

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	самостійна робота
Частина 1. Історія медіа та перспективи розвитку				
1	Вступ. Терміни, поняття, періодизація. Джерела та література. Тема 1. Історія світових медіа.	8	-	8
2	Тема 2. Вплив на медіа державних та суспільних інституцій (в контексті поширення історичної інформації).	4	2	8
3	Тема 3. Технічні інновації та їх значення для відображення історії в медіа.	4	2	6
4	<i>Контрольна робота з тем ЗМІ (есе)</i>	-	2	-

Частина 2. Медіаконтент в історії				
5	Тема 4. Популяризація історії з використанням сучасних медіа.	4	2	8
6	Тема 5. Медіа як спосіб накопичення історичних знань.	4	2	8
7	Тема 6. Медіа в професійній діяльності історика.	6	2	8
8	<i>Контрольна робота з тем ЗМ 2 (есе)</i>	-	2	-
	ВСЬОГО	30	14	46

Загальний обсяг – 90 год., в тому числі:

Лекцій – **30 год.** Семінари – **14 год.** Самостійна робота – **46 год.**

9. Джерела та література:

Основні:

1. Брехуненко В. Війна за свідомість. Російські міфи про Україну та її минуле. – К., 2017.
2. Галлін Д., Манчіні П. Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики. – К., 2008.
3. Історія української преси. – К., 1999.
4. Історія української журналістики XIX століття. – К., 2003.
5. Лал Дж. Мас-медіа, комунікація, культура. Глобальний підхід. – К., 2002.
6. Луман Ніклас. Реальність мас-медіа. – К., 2010.
7. Мас-медіа України на зламі епох: реалії та перспективи розвитку. – Старобільськ, 2018.
8. Патрикаракос Д. Війна у 140 знаках. Як соціальні медіа змінюють конфлікти у XXI столітті. – К., 2019.
9. Ре-візія історії. Російська історична пропаганда та Україна. – К., 2019.
10. Різун В. Теорія масової комунікації. – К., 2008.

Додаткові:

1. Грищенко О.М., Шкляр В.І. Преса і політика: проблеми, концепції, досвід. – К., 2000.
2. Громенко С. 250 років фальші: російські міфи історії Криму. – Х., 2019.
3. Двуреченська О.С. Місце історичної пам'яті у розвитку України як суб'єкта сучасних міжнародних відносин // Грані. – №1. – 2014. – С. 59-63.
4. Коник А. «Історична пам'ять» та «політика пам'яті» в епоху медіакультури // Вісник Львівського національного ун-ту ім. І.Франка. Серія “журналістика”. – 2009. – Вип. 32. – С. 153-163.
5. Нарис історії української преси. – Подєбради, 1937.
6. Пелагеша Н. Україна у смислових війнах постмодерну: трансформація української національної ідентичності в умовах глобалізації: монографія. – К.: НІСД, 2008.
7. Хведченя С. Інтернет-ресурси історичної тематики: історична географія та історична картографія // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. Збірка наукових праць. – К., 2013. – Ч. 21.
8. Державна архівна служба України – Режим доступу: www.archives.gov.ua
9. Детектор медіа – Режим доступу: www.detector.media
10. Енциклопедія України в інтернеті – Режим доступу: www.encyclopediaofukraine.com
11. «Ізборник» – Режим доступу: www.litopys.org.ua
12. Інститут історії України – Режим доступу: www.history.org.ua
13. «Історична правда» – Режим доступу: www.istpravda.com.ua
14. «Лікбез. Історичний фронт» – Режим доступу: www.likbez.org.ua
15. «Медіакритика» – Режим доступу: <http://www.mediakrytyka.info>
16. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua
17. «Україна Incognita» – проект всеукраїнської газети «День» – Режим доступу: www.incognita.day.kiev.ua
18. Український інститут національної пам'яті – Режим доступу: www.uinpr.gov.ua